

ایجاد محیط‌هایی برای کودکان و نوجوانان در کتابخانه‌های عمومی^۱

گزالو ایارزان^۲

جیمز آر. کلو^۳

کاتلین آر. تی. ایمهوف^۴

مترجم:

بهروز رسولی

دانشجوی کارشناسی ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تهران

Rasuli@ut.ac.ir

چکیده

این طرح سه‌بخشی، رویکردی فلسفی، طراحی، و عمل‌گرایانه برای فضاسازی جهت استفاده کودکان در کتابخانه‌های عمومی در چهار قاره است. بخش اول رویکرد ایجاد و زنده نگهداشتن اولین کتابخانه عمومی بزرگ در "شیلی" برای ارائه کردن خدمات کتابخانه‌ای مهم به کودکان و خانواده‌ها را نشان می‌دهد. بخش دوم شروع و طراحی اولین کتابخانه عمومی کودکان در عمان را به تصویر می‌کشد. و بخش سوم تصویری از راه‌حل‌های خاصی برای فضاهای مربوط به کودکان در کتابخانه‌های اروپا و ایالات متحده ارائه می‌دهد.

1. Environments in Public Libraries for Young Children around the World

2. Gonzalo Oyarzun

3. Games R. Keller

4. Katherine R. T. Imhoff

کتابخانه سانتیاگو/ کتابخانه عمومی سانتیاگو: چالشی برای کودکان و نوجوانان

کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک محیطی عمومی، که در آن‌جا کودکان و نوجوانان بتوانند به‌راحتی به آن‌جا بروند و لذت ببرند؛ کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک فضای عمومی، که در آن‌جا کودکان و نوجوانان می‌توانند احساس کنند در انتخاب، کاوش، و دانستن آزادند؛

کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک فضای صمیمی، که در آن‌جا کودکان و نوجوانان با توجه به اختلافات و سن‌شان بتوانند با دیگران تعامل و ملاقات داشته‌باشند؛

کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان محلی که در آن‌جا والدین و کودکان بتوانند صحبت کنند و دیگران را بشناسند؛

کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان محیطی که در آن معلمین و دانش‌آموزان بتوانند با هم، خارج از فشار برنامه تحصیلی مدرسه، کتاب خواندن را تجربه کنند؛

کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک فضای چندرسانه‌ای و تعاملی که در آن‌جا کودکان آزادانه به کتاب‌ها، فن‌آوری‌های جدید، فعالیت‌ها، افراد حرفه‌ای آموزش دیده سطح بالا، مبلمان‌های راحت، زیرساخت هنری متناسب با خود، طی ساعات کافی و مناسب در زمان باز بودن، دسترسی دارند و همیشه شانس گوش‌دادن به یک قصه خوب برای آن‌ها وجود دارد.

کتابخانه کودکان و نوجوانان به‌عنوان یک تجربه

با گذشت هر روز کتابخانه‌های عمومی وظیفه کتابخانه‌های کودکان و نوجوانان پژوهشی شده را بز عهده می‌گیرند. تلاش در جهت کمک به شکل‌گیری شخصیت افراد با روشی با فراگیری بیشتر، حمایت از یک

نقطه‌نظر کاملاً متفاوت نسبت به مدرسه، بهبود بخشیدن به قابلیت‌های شخصی به‌وسیله انگیزه دادن از طریق مطالعه است. در این راستا انگیزه دادن به‌طور مستقیم به عنوان لذت حاصل از مطالعه، در مقابل میزانی از سطح مشخصی از درک مطلب فرض می‌شود.

کتابخانه عمومی سانتیاگو

این کتابخانه در مرکز شیلی قرار گرفته است، کتابخانه عمومی سانتیاگو در یازدهم نوامبر سال ۲۰۰۵ افتتاح شد. کتابخانه به‌عنوان یک مفهوم انقلابی برای این کشور مطرح شد، روش‌های جدیدی در خدمات نوآورانه و دقت نظر ارائه‌کرد: گسترش ساعات باز بودن کتابخانه، از جمله در آخر هفته‌ها؛ خدمات مرجع مجازی؛ مجموعه‌های سمعی - بصری؛ ارائه خدمات نو؛ مجموعه‌های کودکان، نوجوانان، مرجع، کلیات، ادبیات، و مجموعه‌هایی برای بزرگسالان؛ سالن خدمات کامپیوتری که برای آموزش فن‌آوری‌های اطلاعات و ارتباطات (TICs) جدید مجهز شده؛ دسترسی کامل معلولان به همه خدمات ارائه شده؛ سالن اجتماعات چندمنظوره؛ نمایشگاه؛ و برنامه‌های انگیزش مطالعه دائمی.

این کتابخانه عمومی که در ۲۲.۰۰۰ متر مربع با هدف ارائه خدمات جدید و مدرن برای کل جامعه به وجود آمده‌است، از کتابخانه ملی (Biblioteca Nacional) مجزاست و در شبکه کتابخانه عمومی ملی قرار گرفته است. این کتابخانه از زمان آغاز به کارش یک الگو و یک نمونه آزمایشی برای رشد و توسعه دیگر کتابخانه‌ها در کشور بوده است. کتابخانه عمومی سانتیاگو به درخواست‌های یک منطقه با بیش از شش میلیون نفر سکنه، و تقاضاهای روز افزون دستیابی به اطلاعات و مطالعه پاسخ می‌دهد.

این کتابخانه سالانه تقریباً یک میلیون بازدیدکننده دارد، که اساساً کودکان و نوجوانان کاربران اصلی این کتابخانه هستند و حدود ۶۵

درصد از این تعداد را به خود اختصاص می‌دهند. البته این رخداد تصادفی نیست: چون کتابخانه در همسایگی شماری از مدارس و مهدکودک‌ها قرار گرفته است. همچنین این کتابخانه در نزدیکی مسیرهای حمل و نقل عمومی و خصوصی قرار گرفته است که نباید آن‌ها را از قلم انداخت. به عنوان مثال: دو ایستگاه مترو از دو خط مختلف در چند قدمی کتابخانه وجود دارد.

طراحی

اشکال، مواد، و ارتباط‌هایی که مردم با کودکان و نوجوانان دارند شبیه به آن چیزی نیست که در سی سال پیش موجود بود. و به آسانی می‌توان پیش‌بینی کرد که اینها شبیه به سی سال بعد هم نخواهند بود. نقش عمده‌ای که امروزه کودکان و نوجوانان، در تصمیم‌گیری سیاسی و مسئولان یک کشور دارند؛ میزان مشارکتی که آن‌ها در مدرسه، خانواده، یا شهر دارند؛ تلفیق شمار عظیم و مهمی از پیشرفت‌های فن‌آورانه؛ دگرگونی‌هایی که در برنامه‌ریزی طرح آموزش و پرورش و فرهنگ ملی رخ داده است؛ همه این مشخصه‌ها در طراحی و ساختن این مکان، باید در نظر گرفته شود.

اکثر کاربران کتابخانه از فقیرترین مناطق شهر هستند. در خانه‌های کوچک و پرجمعیت آن‌ها فضای کافی برای مطالعه و استفاده از اوقات فراغت وجود ندارد. بنابراین، کتابخانه باید یک محیط راحت و دنج، فضایی وسیع، و مکانی که آن‌ها در آن احساس تملک کنند، فراهم کند. کتابخانه نباید هیچگونه ممنوعیتی را وضع کند: صحبت کردن، حتی با صدای بلند حرف زدن، و همچنین خوردن ساندویچ یا نوشیدن نوشیدنی‌ها مجاز است. چرا مجاز نباشد؟ برای مثال شاید کسی فکر کند که این قبیل کارها ممکن است به کتاب‌ها آسیب برساند. اما اگر کودک نتواند این کارها را در کتابخانه انجام دهد، آن کودک ممکن است کتابی

را امانت بگیرد، آن را به خانه ببرد، شاید روی تخت خواب دراز بکشد، ممکن است یک ساندویچ دست بگیرد، و کتاب را به منظور مطالعه، راحتی بازکند. خط‌مشی ما با این بسیار متفاوت است: تأکید ما بیشتر بر روی آموزش است تا بر ممنوعیت. برای کودکی که به کتابخانه می‌آید این‌گونه بهتر است، به این ترتیب کتابخانه یک فضای بسیار راحت است. این وظیفه ماست که به او آموزش دهیم که به کتاب‌ها آسیب نرساند و همزمان آن را با سایرین به اشتراک بگذارد.

ما همچنین ملزم به این هستیم که از جامعه خود پرسیم چه نوع کتابخانه کودکان و نوجوانانی را می‌پذیرند. به این منظور یک سال قبل از افتتاح کتابخانه، جلساتی با معلمان، والدین، و متخصصان به منظور آگاهی از انتظاراتشان و امکاناتی از این قبیل... برگزار شد. گذشته از این، ما با کودکان و نوجوانان گفت‌وگو کردیم تا خصوصیات کتابخانه ایده‌آل‌شان را به ما بگویند یا آن را مجسم کنند. به کمک این یافته‌ها ما اطلاعات لازم را جهت اخذ تصمیمات مهم به دست آوردیم.

در نهایت، با همه این اطلاعات، کتابداران خود را برای فراهم‌آوری کتب، مواد و خدماتی که کتابخانه جدید باید ارائه دهد، آماده‌کردند. همان‌طور که قبلاً گفته شد، منابع اطلاعاتی به‌جای این که به صورت شماره‌ای یا برطبق کدهای الفبا مرتب شوند باید به صورت موضوعی مرتب شوند. به همین دلیل است که زمینه‌های موضوعی به گونه‌ای ایجاد می‌شوند که هر کودک یا نوجوانی به آسانی بتواند آن را بفهمد، که این روش بسیار متفاوت‌تر از نظام رده‌بندی دیویی است، که در شیلی بسیار رایج است.

همچنین کارکنان کتابخانه هم متفاوت هستند. ترکیبی از تیم‌های میان‌رشته‌ای، یکی از کلیدهای موفقیت پروژه بود. کتابداران، سطوح مختلف معلمان، سرگرم‌کننده‌ها، مجریان، قصه‌گویان، بازیگران طراح، و

یک تیم بزرگ متشکل از پرسنل داوطلب و استخدامی، برای پیشبرد این پروژه اساسی و حیاتی هستند.

کتابخانه کودک

از آنجایی که این کتابخانه عمدتاً برای کودکان "تازه متولد شده" تا ۸ ساله ایجاد شده است، فضایی مفرح است و هدف اصلی آن ترقی تخیلات، همچنین دارای فضاهای به خوبی تعریف شده برای اطفال، خردسالان، و کودکان است. کتابخانه قصد دارد یک مکان سرگرمی باشد، که در آنجا کودکان به کتاب‌ها دسترسی دارند و تخیلات خود را از طریق بازی‌ها پر و بال می‌دهند. همه چیز به دقت در نظر گرفته شده است؛ در عین حال که محیط مربوط به اطفال با فضای مناسب برای مبلمان طراحی شده است، مجموعه‌های چندی که مورد علاقه والدین است در نظر گرفته شده است، به گونه‌ای که هم کودکان و هم والدین احساس کنند که در پارک هستند.

در این مکان فضایی به افرادی که می‌خواهند برای اولین بار مطالعه را شروع کنند، اختصاص یافته است، از بدو تولد تا ۳ سالگی، "متولد شده برای مطالعه"، که در آنجا با همراه با والدینشان می‌توانند مطالعات، بازی‌ها، و انواع مختلف اسباب بازی‌هایشان را به اشتراک بگذارند. این فعالیت‌ها فرصت پرورش طبع هنری، سرگرمی، و ادبی را به آنها می‌دهد. در این مکان، میزها و توالتهای بگونه‌ای تغییر داده شده‌اند که ابعاد و طراحی‌ها برای بچه‌های کوچک‌تر، مناسب است.

این مکان همچنین بخش سمعی - بصری، و محل دیگری برای "ساعت قصه"، تئاتر اطفال، و نمایش خیمه‌شب‌بازی نیز دارد. و برداشت مفهومی اساسی از کل اتاق این است که هر عنصری در این اتاق قابل جابجایی است و این امکان را به ما می‌دهد که فضاهای جدیدی به وجود آوریم.

کتابخانه نوجوانان

این بخش از طریق یک راه پله داخلی به بخش اطفال متصل شده است، این بخش به‌طور منطقی بعد از بخش قبلی آمده است. مجموعه‌های آن بر منابع مناسب برای کودکان ۸ تا ۱۶ ساله تمرکز دارد، و هدف آن تشدید تخیلات و لذت برای مطالعه است.

این مکان می‌تواند به عنوان یک فضای آموزشی غیر رسمی تلقی شود که در آن نوجوانان می‌توانند در دنیایی از امکانات جدید و به‌وسیله مطالعه، کارگاه‌های نویسندگی، تئاتر، فیلم، اینترنت، بازی‌هایی که در آن کودکان دارای نقش هستند، در میان دیگران به کاوش بپردازند.

این مکان به‌ویژه برای آن طراحی و تنظیم شده است که به کاربران جوان فضایی ارائه دهد تا جذب کتابخانه گردند: مفرح، آرام، بدون تشریفات با سالن‌های مطالعه سنتی. این مکان دارای بخشی برای مواد سمعی-بصری، کارگاه‌های نویسندگی، و تئاتر است. همچنین دارای صفحه لمسی و کانال‌های سمعی-بصری برای پخش فیلم و سایر منابع است.

تأثیرات و پیامدها

با تأسیس کتابخانه عمومی سانتیاگو، کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان فضاهای مناسب برای مسائل ملی مورد توجه قرار گرفتند. کتابخانه‌های عمومی بخشی از دستورکار سیاسی و اقتصادی کشور هستند. نشست‌های مهمی در مورد موضوعات مربوط به دوران کودکی، نوجوانی، و دانش‌آموزان مقطع متوسطه در امکاناتمان جا باز کرده‌اند. بنابراین، کتابخانه عمومی سانتیاگو به محک سیاست عمومی تبدیل شده است. رئیس جمهور شیلی، میشل بچیلت، قانونی را به تصویب رساند که به موجب آن تمام نواحی که با فقدان کتابخانه مواجه هستند، تا قبل از سال ۲۰۱۰ یک کتابخانه خواهند داشت.

در حال حاضر کتابخانه‌هایی که براساس قالب کتابخانه عمومی سانتیاگو بنا می‌شوند، دربرگیرنده یک طرح آموزشی، فرهنگی، مشارکتی غیرقابل جایگزین برای کودکان و نوجوانان هستند.

کتابخانه‌ی عمومی کودکان در مسقط، عمان

در تابستان سال ۲۰۰۷، نزدیک به چهل شهروند علاقه‌مند، فکر ایجاد اولین کتابخانه عمومی مخصوص کودکان و خانواده‌ها را در عمان مطرح کردند. مؤسسان، هیئت‌مدیره‌ای تشکیل دادند تا به دیدگاه‌های این شهروندان علاقه‌مند پی ببرند - همراه با سرکارخانم^۲ دکتر مونا السعید^۱، به‌عنوان رئیس افتخاری^۳، و دکتر سمیرا موسی^۴ به‌عنوان رئیس هیئت‌مدیره.

هیئت‌مدیره در پاییز سال ۲۰۰۷ بیانیه‌ای تنظیم کرد و شرکت ما-ویتیای فیلادلفیا^۶ - را برای امکان‌سنجی، و در نهایت ارائه یک طرح معماری انتخاب کرد.

سلطان‌نشین عمان در خلیج عمان قرار گرفته است. تاریخ عمان بیانگر سنت دریانوردی عظیمی است که می‌توان از یک کشور با ۳۱۶۵ کیلومتر خط ساحلی انتظار داشت.

عمان نزدیک به ۲.۵ میلیون نفر جمعیت دارد که حدود ۷۰۰۰۰۰ نفر از این تعداد مهاجر هستند. عربی زبان رسمی و انگلیسی زبان رایج این کشور است.

عمان در حد و اندازه خودش به اهمیت خود در برنامه طبقه‌بندی مکان‌های تاریخی دنیا، که توسط یونسکو ارائه می‌شود، می‌بالد؛ از جمله این مکان‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: سفالینه‌هایی که در قبرها پیدا شده‌اند و تاریخ آن‌ها به ۳۰۰۰ سال قبل از میلاد بر می‌گردد؛ قلعه "بحلا"^۱ و "راه درخت کندر سرخ"^۲ که بسیار جالب است.

1. Bahla

2. Frankincense Route

در ژوئن سال ۲۰۰۸ هیئت‌مدیره، مکان ساخت کتابخانه را از آقای سید هیثم^۱، وزیر تاریخ و فرهنگ، به صورت اهدایی دریافت کرد و همچنین بودجه خاصی را برای طراحی کتابخانه از آقای احمد الوهابی^۲، مدیرکل شرکت نفت عمان، هدیه گرفت.

مکان کتابخانه در قسمت غربی "موتراح"^۳، بازار شهر مسقط، پایتخت عمان قرار گرفته است. این مکان نسبتاً مسطح و کم عرض است و از شرق به غرب امتداد دارد. از شمال به خور اقیانوس و یک محیط مردابی که دارای تنوع زیستی زیبایی است، ختم می‌شود.

به‌عنوان بخشی از برنامه، گروه نمونه (گروهی که آزمایش روی آن‌ها انجام شد) از ۲۲ پسر و دختر مسقطی تشکیل شد. این کودکان نماینده گروهی از کودکان با زمینه اجتماعی و اقتصادی متنوع بودند و چندین کودک از یتیم خانه‌های محلی را نیز شامل می‌شدند.

پژوهش جدید نشان داد که تنها در مسقط بالغ بر ۱۹۰۰۰۰ کودک بین شش ماه تا نوزده سال وجود دارد. بنابراین، بخشی از دیدگاه بنیانگذاران این است که کتابخانه دسترسی آزاد به منابع و خدمات کتابخانه‌ای را برای کودکان عمانی، از بدو تولد تا ۱۸ سالگی فراهم کند.

کتابخانه سرمنزلی برای کودکان و خانواده‌های عمانی، و همچنین مدلی برای یک طراحی پایدار و مدلی برای مفاهیم خدمات پیشرفته کتابخانه‌ای در منطقه خواهد بود. سبک معماری این کتابخانه؛ روانی، تاریخ، و جلوه‌های زیبای معماری عمانی را مجسم خواهد کرد و عناصر پیشرفته‌ای که طبیعت این معماری را به تصویر می‌کشد، درهم آمیخته است.

کتابخانه مأموریت خود را در مورد سواد، آموزش، و جامعه از طریق مواد و حد توانایی‌های خود و کاربرد آهنگ‌های موزون و رنگ‌های متنوع در کتابخانه به انجام می‌رساند.

خدمت‌رسانی به کودکان از طریق به‌کارگیری فضاهای داخلی

1. His Highness Seyyid Heitham

2. Mr. Ahmed Al Wahabi

3. Muttrah

تخیلی و نور، بسیار جذاب است. شیشه‌های رنگی، مواد لمس کردنی، ساختارهای به کار گرفته شده در سطوح مختلف و دیگر عناصر معماری جالب، برای ایجاد سرگرمی، اکتشاف، راحتی و لذت در تحلیل این کتابخانه به کار گرفته شده‌اند.

کتابخانه در همسایگی موزه کودکان، موزه تاریخ طبیعی، و تئاتر کودکان به عنوان یک مکمل عمل خواهد کرد. کتابخانه با این اماکن به وسیله بوستان‌ها و گذرگاه‌های یادگیری ارتباط خواهد داشت. کتابخانه با محیط طبیعی زیبای اطرافش به وسیله مناظر زیبایی که هدایت کننده هستند، و به حداکثر رساندن ارتباطات طبیعی با محیط اطراف، متصل خواهد بود.

قسمت ورودی کتابخانه بخش مهمی برای رفت و آمد به ساختمان کتابخانه خواهد بود. ترتیب رفت و آمد در کل ساختمان کتابخانه باید واضح و روشن و به گونه‌ای باشد که کاربران را به بخش‌های مختلف راهنمایی کند.

ورودی کتابخانه به سمت لابی از طریق درب مرکزی، که نسبت به خیابان در سطح بالاتری قرار گرفته، خواهد بود. مدخل ورودی با صفحات شیشه‌ای رنگی تجهیز خواهد شد که در روز اشعه‌های رنگی را در تمام فضا پخش خواهند کرد و شب هنگام از بیرون تابناک به نظر خواهد رسید.

طراحی کتابخانه با استفاده فراوان از قالب‌های معماری و مقیاس‌ها و مصالح به صورتی خاص، جذابیت و هیجان ویژه‌ای ایجاد می‌کند. طبقه دوم کتابخانه از سمت دیوار شمالی دارای عقب نشینی است، که فضایی دراماتیک هم از بالا و هم از پایین فراهم می‌کند. یک ستون زیکزاک‌ی شکل کاربران طبقه اول- نونهالان و کودکان سنین مدرسه ابتدایی- را دعوت می‌کند تا از چیزهای مهیجی که در طبقه دوم-

مخصوص بزرگسالان و جوانان - انتظار آنها را می‌کشد دیدن کنند. بخش غربی (یا سمت چپ نقشه) طبقه اول کتابخانه شامل فضای مربوط به نونهالان و مهد کودک است و بخش شرقی (یا سمت راست نقشه) طبقه اول کتابخانه فضای مربوط به خردسالان را دربرمی‌گیرد. از ویژگی‌های این طبقه می‌توان به جایگاه نشستن به سبک عمانی - ناحیه‌ای با مخده‌های قرار گرفته روی زمین برای ایجاد فضای گفت‌وگوی سستی - و یک ناحیه به نام "چشم انداز جهان" اشاره کرد. بخش "چشم انداز جهان" دارای ظاهری تعاملی است، همراه با رایانه و مجموعه‌هایی از جغرافیا، تاریخ و هنر جهان. این طبقه نه تنها به‌روی چشم‌انداز طبقات بالا در طرف شمال باز می‌شود، بلکه چشم‌انداز زیبایی از دریا را هم می‌توان دید.

بخش غربی (یا سمت چپ نقشه) طبقه دوم کتابخانه شامل فضای مربوط به نوجوانان و بخش شرقی (یا سمت راست نقشه) طبقه دوم کتابخانه شامل فضای مربوط به جوانان است. این طبقه همچنین، دفاتر اداری و یک مجموعه خاص برای استفاده معلولین بصری را دربر می‌گیرد. این طبقه از طریق برش زیگزاگی دیوار شیشه‌ای دارای چشم‌اندازی به طبقه اول است و در چشم‌انداز طبقه اول به پارک و دریا مشترک است.

طبقه سوم شامل یک سالن اجتماعات بزرگ، یک سالن کوچک اجتماعات/کنفرانس‌ها، یک آزمایشگاه آموزش رایانه، اتاق کار کارمندان و تالار گالری نمایش است. طبقه چهارم (در نقشه نمایش داده نشده است) برای اجاره دادن است و بخشی است که کتابخانه می‌تواند از طریق آن کسب درآمد کند.

عناصری که در "طراحی پایدار" استفاده شده است، شامل یک تراس با سقف سبز برای برنامه‌های ویژه است.

جهت شمال برای استفاده مطلوب از نور طبیعی در مسقط مناسب است، که در آنجا پنجره‌های بدون سایه‌بان، نور کافی و مناظر بسیار جذابی از خط ساحلی را فراهم می‌کنند. رنگ آمیزی پنجره‌ها تعامل زیبایی را از شکل، فرم، خلاء و رنگ، هم در شب و هم در روز به دست می‌دهد.

کتابخانه ساختمانی است که کودکان و خانواده‌ها، هم برای استفاده از برنامه‌ها، مجموعه منابع و خدماتش و هم برای حسی که در آن مکان به دست می‌آورند، از آن بازدید می‌کنند. کتابخانه الهام بخش کودکان در هر سنی برای یادگیری و رشد است و در کل به عنوان بخشی از جامعه-هم در عمان و هم در جهان- خواهد بود.

کتابخانه فضایی آرام و مکانی برای فعالیت است، و مکانی است که خلاقیت را ارتقا می‌دهد و تخیلات را تحریک می‌کند.

فضای مربوط به کودکان از سراسر جهان

ادغام سه اصل جهانی طراحی ساختمان در روند طرح‌ریزی، در هر کجای جهان، هنگامی بحرانی می‌شود که این فضاها جهت استفاده کودکان ساخته شوند. این سه اصل، سازگاری، دسترس‌پذیری، و زیبایی‌شناسی است. در این نوشته تمرکز من بر نشان دادن این اصول در فضاهای ابداعی مربوط به کودکان به پیروی از کتابخانه‌های عمومی برجسته در جهان مانند: کتابخانه عمومی آمستردام در هلند، کتابخانه عمومی لگزینگتون در کنتاکی ایالات متحده آمریکا، کتابخانه عمومی اسکر در اسلو نروژ، و کتابخانه عمومی ایندیاناپولیس در ایندیانا ای آمریکا است.

به دلیل این‌که جهان برای کودکان به سرعت در حال تغییر است، طراحی یک فضای سازگار و کودک محور برای برآوردن نیازهای اطلاعاتی و تفریحی کودکان ضروری و لازم می‌نماید. در گذشته،

بخش‌های مربوط به کودکان، اتاق‌های کاملاً تعریف شده و رسمی و جدا از سایر بخش‌های کتابخانه بود. علاوه بر آن، این بخش اغلب مجزا بود، و هدف از ساخت آن‌ها ایجاد اتاق‌هایی برای قصه‌گویی و یا برای فعالیت‌های کاردستی بود. با رشد روزافزون هزینه‌های مربوط به ساخت‌وساز و تغییرات سریع جهان، پیش‌بینی و طراحی یک مرکز و فضای ایده‌آل برای کودکان از اکنون تا پنج سال بعد، بسیار مشکل خواهد بود. سازگارپذیری بخش مربوط به کودکان، هنگام طراحی یک ساختمان جدید یا بازسازی یک ساختمان اهمیت روزافزونی دارد.

در بخش مربوط به کودکان قفسه‌های چرخدار حداکثر انعطاف‌پذیری را به دست می‌دهند. و فضای اصلی در کتابخانه شعبه روستایی در لگزینگتون همین اصل اساسی است. با قفسه‌های چرخدار، کارکنان کتابخانه می‌توانند آن‌ها را به آسانی جابجا کنند و فضاهایی برای یک برنامه ویژه برای کودکان به وجود آورند.

درب‌های شیشه‌ای کشویی این اجازه را می‌دهند که یک فضا در زمان‌های مختلف روز برای دو عملکرد به کار گرفته شوند. بخش قصه‌گویی برای کودکان در کتابخانه "نورث ساید" یک اتاق شیشه‌ای است و درها همیشه باز هستند بدون اینکه باعث شوند که یک ساعت از داستان‌گویی تعطیل شود.

سالن چندمنظوره اجتماعات قابلیت بخش کودکان را بالا می‌برد. شیوه قفسه‌بندی که به ما امکان استفاده‌های چند منظوره را می‌دهند، دارای کاربردهای زیادی برای بخش کودکان هستند.

دسترس‌پذیری در فضاهایی که برای استفاده کودکان در نظر گرفته می‌شود، دارای اهمیت ویژه‌ای است. تعیین و تعریف سن کودکانی که کتابخانه باید به آنها ارائه خدمت کند، امری ضروری است، اما از آنجا که کودکان رشد می‌کنند، کتابخانه باید برای همه آن‌ها به آسانی دسترس‌پذیر باشد. فضای مربوط به کودکانی که در داخل کالسکه هستند

و پارکینگ برای کالسکه‌ها تعیین و تعریف شده، همچنین فضایی برای کودکانی که روی زمین می‌خزند در نظر گرفته شده است؛ بخش مربوط به کودکان باید با مبلی در همه اندازه‌ها تجهیز شود. علاوه بر آن قفسه‌ها دارای ارتفاع مناسبی هستند.

علاوه بر وجود فضاهایی برای انجام بازی‌های خانگی، باید پازل‌ها، کتاب‌های جلد مقوایی، قفسه‌هایی برای نمایش کتاب‌های "آسان‌خوان"، و نیازهای موسیقایی به‌هنگام طراحی مورد توجه قرار گیرند. میز مرجع و سایر میزهای موجود در کتابخانه باید برای افرادی که روی ویلچر نشسته‌اند و بچه‌های کوچکتر دسترس‌پذیر و مناسب باشند. امکانات و وسایلی از قبیل دستگانه‌هایی که برای افراد کم‌بینا مورد نیاز است، کامپیوترها با وسایل انطباق‌پذیر و کتاب‌های بریل کودکان ممکن است به فضاهای خاصی نیاز داشته باشند. به‌هنگام طراحی فضایی برای کودکان، مسایل زیبایی‌شناختی باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. کارهای ابتکاری و چیزهای تزئینی در مدخل ورودی کتابخانه کودکان، خودبه‌خود آنها را جذب می‌کند و باعث کنجکاو شدن آنها نسبت به محیط می‌شود. دیوارهای مصور که توسط هنرمندان محلی، مصوران مشهور کتاب‌های کودکان، یا خود کودکان نقاشی شده است، مانند یک آهنربا کودکان را به کتابخانه جذب می‌کند. علامت‌های زیبا و جالبی که راهنمای کودکان، والدینشان، و امدادگران در کتابخانه باشد، می‌تواند به عنوان یک مؤلفه در طراحی مورد استفاده قرار گیرد.

استفاده از رنگ‌های جذاب می‌تواند یک راه کم‌هزینه برای شکل‌دهی به محیط کودکان باشد. تصاویر با زمینه‌های محلی راهی دیگر برای جذب کردن کودکان به کتابخانه است. کودکان به مکان‌هایی جذب می‌شوند که دارای فضایی تعاملی و خصیصه‌های جذاب باشند. یک فیل بزرگ، یک درخت یا گربه‌ای متبسم، فضای بازی، یک وسیله برج ماندنی که بشود از آن بالا رفت، یک تصویر از آسمان شب، و چندین

اسب، چند فقره از این ویژگی‌ها هستند که در بخش کودکان کتابخانه‌های عمومی با موفقیت مورد استفاده واقع شده‌اند. در مورد خصایص منحصربه‌فرد شهر یا محله خود فکر کنید و بررسی کنید چگونه می‌توان از آن به یک نحو جذاب در محیط کتابخانه کودکان استفاده کرد. اگر در محل خود یک تصویرگر کودکان دارید، و شما اجازه دارید که تصاویر را در مقیاس بزرگ بر روی دیوارها طراحی کنید، از او بخواهید که این کار را انجام دهد. بسیاری از کتابخانه‌ها از تئاترهای عروسکی به عنوان مؤلفه‌هایی که بسیار مورد علاقه هستند، استفاده کرده‌اند.

از دیگر محیط‌هایی که مربوط به کودکان هستند مانند: موزه‌های کودکان، مدارس جدید، تئاتر کودکان، کتابفروشی‌ها و پارک‌های کودکان بازدید کنید. تصاویر مربوط به کتابخانه‌های کودکان را که در شماره‌هایی از مجله‌های کودکان که به معماری مربوط می‌شود را دنبال کنید، از دیگر مناطق دنیا چند شهر بزرگ را انتخاب کنید و یک گردش مجازی بر روی وب انجام دهید و از محیط‌های مربوط به کودکانشان بازدید کنید. در جستجوی مکان‌هایی باشید که کودکان در آنجا حضور دارند و بررسی کنید که چگونه کودکان به این مکان‌ها جذب شده‌اند. با کودکان در مورد تمایلاتشان و چیزهایی که نمی‌پسندند صحبت کنید.

اصول طراحی ساختمان: سازگاری، دسترس‌پذیری، و زیبایی‌شناسی را به خاطر بیاورید، از دیگر کتابخانه‌ها و محیط‌های موفق تجربه کسب کنید و یک طرح جالب برای ایجاد بهترین کتابخانه عمومی مربوط به کودکان دنیای خود داشته باشید.

منبع

World Library And Information Congress: 75th Ifla General
Conference And Council 23-27 August 2009, Milan, Italy
[Http://www.ifla.org/Annual-Conference/Ifla75/Index.Htm](http://www.ifla.org/Annual-Conference/Ifla75/Index.Htm)

